

**Звіт про результати аудиту відповідності
функціонування системи здійснення державного
архітектурно-будівельного контролю та нагляду,
виконання дозвільних та реєстраційних функцій у
будівництві**

21 листопада 2023 року

Відповідальний:

член Рахункової палати

Геннадій ПЛІС

Київ

<http://www.rp.gov.ua>

ЗМІСТ

1. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ.....	4
<i>ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ТА НАГЛЯДУ, ВИКОНАННЯ ДОЗВІЛЬНИХ ТА РЕЄСТРАЦІЙНИХ ФУНКЦІЙ У БУДІВНИЦТВІ</i>	<i>4</i>
2. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ	25
2.1. Недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом.....	25
2.2. Надані рекомендації.....	26
3. ІНШІ ПИТАННЯ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ ПОВІДОМЛЕНІ.....	26

Вступне слово

Приклади нехтування на державному рівні питаннями безпеки будівництва та неналежного контролю в цій сфері є численними за останні десятиріччя. Так, землетрус у Туреччині на початку 2023 року спричинив руйнування 160 тис. будинків, у результаті постраждало 20 млн людей, понад 50 тис. осіб загинуло. При цьому руйнівні землетруси відбуваються регулярно у різних куточках світу: 2010 рік – Гаїті (316 тис. загиблих), 2005 рік – Кашмір (87 тис.), 2003 рік – Іран (43 тис.), 1988 рік – Вірменія (50 тис.), 1976 рік – Китай (700 тис. загиблих).

Серед причин руйнувань і великої кількості людських жертв – неналежний державний контроль за будівництвом, недотримання державних будівельних норм. Отже, значні темпи будівництва в Україні вимагають посиленого державного контролю у цій сфері, оскільки людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (стаття 3 Конституції України).

Однак частий і тривалий процес реформування органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду не забезпечує своєчасності та якості здійснення такого контролю. Негативно впливають на здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду також обмеження, введені

постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року № 303 “Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану”.

Таким чином, незабезпечення в Україні належного державного контролю у сфері будівництва не тільки створює ризики для безпечності будівництва та комфортної життєдіяльності громадян, а й ставить під сумнів законність використання бюджетних коштів і коштів західних партнерів, що виділяються, зокрема, і для відновлення постраждалих від збройної агресії росії регіонів України.

З огляду на важливість цієї проблеми проведено відповідний аудит, мета якого – оцінка виконання державними органами, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, положень нормативно-правових актів і державної політики у вказаній сфері, відповідності їх діяльності критеріям безпеки, встановленим нормативно-правовими актами.

Член Рахункової палати

Геннадій ПЛІС

1. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ВІДПОВІДНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ТА НАГЛЯДУ, ВИКОНАННЯ ДОЗВІЛЬНИХ ТА РЕЄСТРАЦІЙНИХ ФУНКЦІЙ У БУДІВНИЦТВІ

буде надіслано Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України, Державній інспекції архітектури та містобудування України.

Застосовані стандарти аудиту

Ми провели аудит згідно з Методологією проведення аудиту відповідності, затвердженою рішенням Рахункової палати від 06 червня 2023 року № 12–3, що ґрунтується на Міжнародних стандартах вищих органів аудиту (ISSAI 100 “Фундаментальні принципи аудиту державного сектору” та ISSAI 400 “Принципи аудиту відповідності”). Результати аудиту дають підстави висловити обґрунтовану впевненість.

Предмет та обсяг аудиту

Предметом аудиту є система здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виконання дозвільних і реєстраційних функцій у будівництві; діяльність державних органів, які забезпечують формування та реалізують державну політику в зазначеній сфері.

Під час аудиту досліджувалися такі питання: чи відповідає діяльність державних органів у сфері здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві вимогам нормативно-правових актів, правилам і процедурам (визначеним критеріям); чи є інформація про діяльність цих органів повною і достовірною, а фінансове забезпечення та діяльність посадових осіб здійснюються відповідно до встановлених правил і норм.

На обсяг аудиту вплинуло прийняття Кабінетом Міністрів України постанови від 13 березня 2022 року № 303¹, якою припинено проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 “Про введення воєнного стану в Україні”².

Період аудиту: 2021–2022 роки та I півріччя 2023 року.

¹ Набрала чинності з 17 березня 2022 року.

² Затверджений Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102 (зі змінами).

Обмеження аудиту

Державну інспекцію архітектури та містобудування України (далі – ДІАМ) утворено в грудні 2020 року³ у зв'язку з ліквідацією Державної інспекції містобудування та Державної сервісної служби містобудування. Фактично ДІАМ розпочала діяльність у вересні 2021 року⁴. Це обмежило можливість надійно оцінити відповідність функціонування системи здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виконання дозвільних та реєстраційних процедур у будівництві із січня до вересня 2021 року.

Критерії аудиту

Для оцінки відповідності процесів формування політики:

Для оцінки відповідності процесів реалізації політики:

<ul style="list-style-type: none"> • ступінь врахування при розробленні політики кращих європейських практик та стандартів у сфері містобудування 	<ul style="list-style-type: none"> • повнота і достатність нормативно-правової бази, що регламентує порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві
<ul style="list-style-type: none"> • чіткість і прозорість політики 	<ul style="list-style-type: none"> • розподіл функцій та повноважень
<ul style="list-style-type: none"> • відповідність концептуальних засад 	<ul style="list-style-type: none"> • ступінь дотримання учасниками встановлених норм і правил
<ul style="list-style-type: none"> • повнота врегулювання законами України та підзаконними актами питання створення комфортного і безпечного середовища для населення 	<ul style="list-style-type: none"> • прозорість і доступність адміністративних послуг, що надаються ДІАМ
<ul style="list-style-type: none"> • повнота, прозорість, доступність і всеохоплюваність інформації у сфері містобудівної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> • встановлення вимог до документації та звітності
<ul style="list-style-type: none"> • ступінь співпраці та спілкування між зацікавленими сторонами 	<ul style="list-style-type: none"> • передбачена можливість перегляду та анулювання виданих дозвільних документів
<ul style="list-style-type: none"> • спроможність ДІАМ збирати та аналізувати дані, пов'язані з безпекою містобудування 	<ul style="list-style-type: none"> • ступінь комунікації із зацікавленими сторонами та громадськістю
<ul style="list-style-type: none"> • надання ДІАМ пропозицій щодо забезпечення формування державної політики з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду 	<ul style="list-style-type: none"> • періодичність і масштаб заходів контролю та нагляду, прозорість і підзвітність цих заходів, встановлені відповідальність та санкції щодо порушників законодавства у сфері містобудування

³ Постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 року № 1340 “Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду”.

⁴ Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 року № 960 “Питання Державної інспекції архітектури та містобудування”.

Використані методи аудиту

Узагальнення, систематизація, аналіз та порівняння нормативно-правових, розпорядчих та інших документів	Отримати впевненість у повноті врегулювання законодавством процесів функціонування системи, наділення учасників достатніми повноваженнями
Аналіз методів організації роботи об'єкта аудиту	Оцінити можливість державного органу виконувати покладені завдання та функції у відповідній сфері
Документальна і фактична перевірка фінансових розрахунків і обґрунтувань	Оцінити достатність ресурсного забезпечення об'єкта аудиту для виконання покладених завдань і функцій
Проведення опитувань (анкетування) та інтерв'ю, отримання пояснень посадових осіб	Отримати підтвердження фактів, викладених в інформації та документах, уточнення відповідальних осіб щодо процесів функціонування системи
Надсилання запитів іншим учасникам (Секретаріат Кабінету Міністрів України, центральні органи виконавчої влади)	З'ясувати роль та оцінити управлінські дії учасників системи
Аналітичні розрахунки, порівняння, фактична і документальна перевірка, підтвердження, спостереження, перевірка механічної точності	Отримати додаткову впевненість щодо процесів функціонування системи, достовірності зібраних під час аудиту доказів
Дослідження і аналіз матеріалів засобів масової інформації, інтернет-видань тощо	Отримати думку зовнішніх зацікавлених осіб, експертів, науковців, суспільне бачення результатів функціонування системи

Резюме

Під час дослідження вивчено структуру системи здійснення в Україні державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві, роль і повноваження її учасників. Оцінено правове поле, в якому функціонують ці учасники, а також основні процеси та контрольне середовище головного об'єкта аудиту ДІАМ як органу, уповноваженого реалізовувати державну політику в зазначеній сфері.

Для висловлення з обґрунтованою впевненістю аудиторської думки надано відповіді на два ключові питання, які стосуються процесів і результатів формування державної політики у сфері здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду (спрямування політики на досягнення цілі), а також її реалізації (відповідність результатів засадам політики).

Під час аудиту отримано підтвердження, що на сьогодні процеси функціонування в Україні системи здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві законодавчо визначено та регламентовано, при цьому не розроблено основних і концептуальних засад державної політики у сфері

містобудування та архітектури, а також фактично не здійснюються контроль та нагляд.

Як наслідок, незважаючи на значне збільшення в досліджуваному періоді обсягів будівництва, спостерігається помітне скорочення кількості заходів державного архітектурно-будівельного нагляду і контролю.

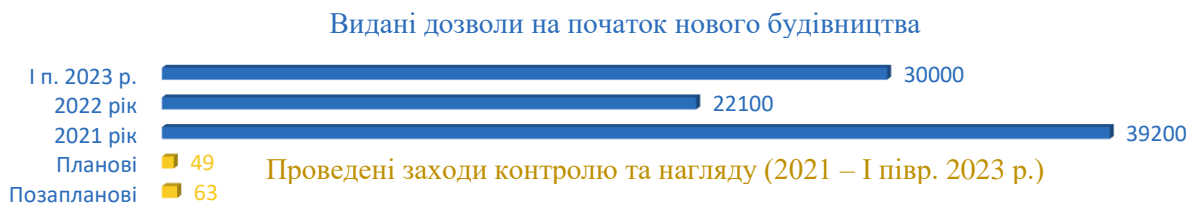

Рис. 1. Кількість виданих у 2021–2022 роках і I півріччі 2023 року дозволів на будівництво та проведених заходів контролю

Головні причини недостатнього контролю та нагляду у сфері будівництва – відтермінування розпочатого ще у 2020 році реформування структури управління у сфері містобудівної діяльності та обмеження, введені постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року № 303 (далі – Постанова № 303), щодо здійснення будь-яких заходів контролю та нагляду в період воєнного стану. Результат – скорочення у 2022 і 2023 роках порівняно з 2021 роком кількості запланованих у паспортах бюджетної програми⁵ заходів контролю майже в 10 разів (із 7700 до 800 заходів). Крім того, у 2022 році до затвердженого ДІАМ плану перевірок включено лише 343 заходи, що у 2,3 раза менше, ніж визначено паспортом бюджетної програми.

Незважаючи на скорочення основних показників діяльності, ДІАМ не приділяла достатньої уваги заповненню вакансій. При затвердженій граничній чисельності працівників 660 шт. од. частка вакантних посад становила у середньому майже 60 відсотків. Утворена у результаті цього економія фонду оплати праці дала змогу спрямувати вільні кошти на встановлення працівникам надвисоких розмірів заохочувальних виплат (600–1490 відс. посадового окладу), які не відповідали внеску працівників у загальні результати роботи, на що витрачено, за розрахунками, 319,3 млн грн, тобто майже 45 відс. усіх витрат державного бюджету на утримання ДІАМ.

⁵ КПКВК 3102010 “Керівництво та управління у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду”.

Результати аудиту

Чи відповідають концептуальні засади державної політики з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду кращим європейським практикам

В Україні діяльність у сфері будівництва, нормування в будівництві, містобудування, просторового планування територій та архітектури врегульована законами та підзаконними актами, якими встановлено вимоги до комфортного і безпечного середовища проживання населення, унормовано порядок здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

На законодавчому рівні визначено органи управління в системі здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, до яких в межах наданих повноважень належать:

Рис. 2. Система органів управління у сфері здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду

При цьому на державному рівні не затверджено стратегії чи концептуальних засад у сфері містобудівної діяльності в цілому та, зокрема, щодо здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виконання дозвільних і реєстраційних функцій у будівництві з урахуванням кращих європейських практик.

За висновками провідних експертів Національного інституту стратегічних досліджень⁶, розроблення концепції під час формування державної політики є лише одним з етапів на шляху від створення доктрини до визначення концептуальних та основних засад і затвердження стратегії, програми та на цій основі – національних проєктів:

На момент аудиту таких документів щодо здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві на державному рівні не затверджено.

У 2019 році під керівництвом Міністерства розвитку громад та територій України (далі – Мінрегіон) за участі низки громадських організацій, наукових установ і міжнародних партнерів розроблено проєкт Концепції публічного управління у сфері містобудівної діяльності на 2019–2030 роки (далі – Концепція)^і, яка передбачає спрямування державної політики у цій сфері на забезпечення високих стандартів проживання, створення ефективних фінансово-економічних, технічних, організаційних і правових механізмів для вдосконалення соціально-економічного та просторового розвитку держави, регіонів та населених пунктів. Концепція мала вирішити низку проблем у здійсненні державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду:

Нормативно-правові	Реалізації політики	Процедурні
Недостатність повноважень у правоохоронних органів для реалізації принципу невідворотності покарання за порушення законодавства у сфері містобудівної діяльності	Неефективне виконання функцій архітектурно-будівельного контролю через складність процедури знесення чи перебудови об'єктів самочинного будівництва	Неможливість проведення перевірки за відсутності забудовника, складність документальної фіксації факту недопущення уповноважених осіб до проведення перевірки
Недосконалість розподілу повноважень між ДІАМ та органами місцевого самоврядування	Дискреційність значної частини повноважень із здійснення архітектурно-будівельного контролю	Низький рівень професійної компетентності значної частини інспекторів архітектурно-будівельного контролю, а також їх заробітної плати
Необов'язковість оприлюднення актів перевірок та рішень за результатами перевірок у межах державного контролю та нагляду	Неефективність здійснення архітектурно-будівельного нагляду за діяльністю суб'єктів природних монополій, що надають технічні умови	Неефективні процедури оскарження дій або бездіяльності органів державного архітектурно-будівельного контролю
Неефективна та недієва система ринкового нагляду за будівельними матеріалами та устаткуванням		

⁶ Аналітична записка “Структура керівних документів державної політики в інформаційній сфері: нагальні потреби та шляхи впорядкування (джерело станом на 24 жовтня 2023 року: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/informaciyini-strategii/struktura-kerivnikh-dokumentiv-derzhavnoi-politiki-v#_ftn11).

На час аудиту Концепцію Кабінетом Міністрів України не схвалено, отже, окреслені нею проблеми у сфері здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду системно не вирішуються. Забезпечити вирішення проблем може кодифікований (зведений) нормативно-правовий акт – Містобудівний кодекс України, розроблений відповідно до принципів Концепції та засад антикорупційної політики, однак кодекс не розроблявся.

Не вирішує наявних проблем і прийнятий Верховною Радою України в грудні 2022 року Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності”⁷, який на час аудиту не підписаний Президентом України та не набрав чинності.

Як наслідок, державна політика у сфері містобудівної діяльності не визначає пріоритетних завдань, спрямованих на зменшення ризиків для безпечного містобудування та комфортної життєдіяльності. Щодо повноти і достатності нормативно-правової бази, яка регламентує процеси функціонування системи здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та наглядуⁱⁱ, є низка невідповідностей. Зокрема, державні органи не зобов’язані, а лише можуть припиняти права на виконання підготовчих робіт та здійснювати заходи контролю з метою перевірки усунення раніше виявлених порушень в установлених випадкахⁱⁱ. Не визначено також ефективних механізмів та порядку реалізації норм щодо рішень органів державного архітектурно-будівельного контролю за виявленими фактами самочинного будівництва.

Тільки після усунення таких невідповідностей можна поліпшити державний архітектурно-будівельний контроль, виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві. При цьому перший етап – розроблення фундаментальних концепцій, концептуальних принципів та стратегічних напрямів системної реалізації національних проєктів і державних програм, спрямованих на покращення умов життєдіяльності та безпеки будівництва.

Усунення невідповідностей у процесах функціонування системи здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду поліпшить реалізацію державної політики у цій сфері.

Водночас законодавством визначено порядок виконання будівельних робіт від початку нового будівництва до прийняття в експлуатацію готових об’єктів будівництва. Відповідно до встановлених норм цей порядок має підлягати обов’язковому державному контролюⁱⁱ, але, як засвідчив аудит, з березня 2022 року рівень контролю знизився, незважаючи на збільшення будівництва. Кількість запланованих контрольних заходів значно скоротилася, ДІАМ та її

⁷ Законопроект реєстраційний № 5655 від 11 червня 2021 року.

територіальними органами проведено лише 49 планових і 63 позапланові заходи (див. рис. 3).

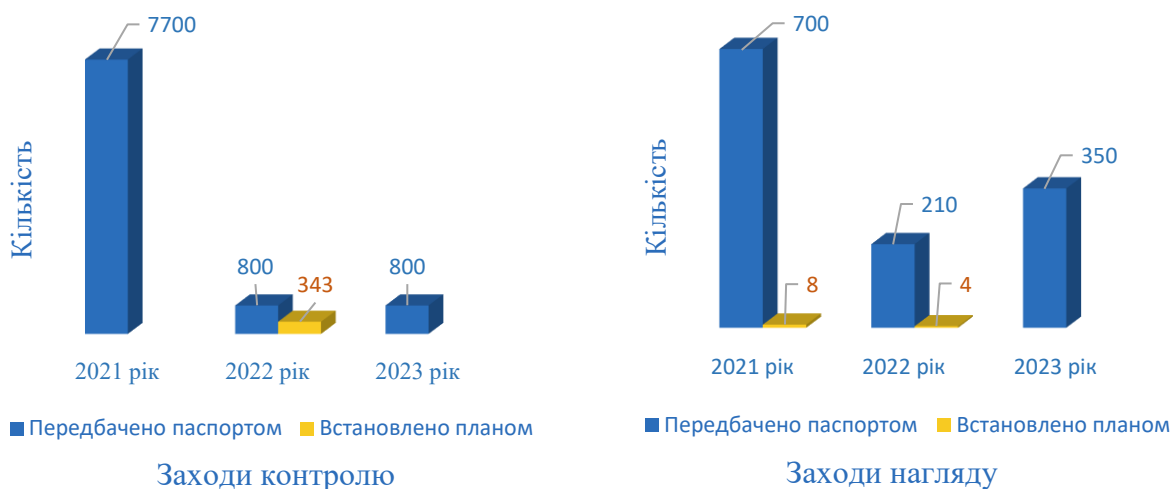

Рис. 3. Дані про заплановані ДІАМ на 2021–2023 роки заходи державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду

Проблема неврегульованості процедур щодо дій органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду у разі самочинного будівництва на тлі законодавчої можливості його легалізації створює значні ризики для безпечності будівництва та якості життя мешканців територіальних громад. Наявні невідповідності в юридичному тлумаченні понять “самочинне будівництво”^{ii,iii} та “самовільне будівництво”^{iv}: залежно від джерела законодавства встановлюється різна відповідальність (цивільно-правова чи кримінальна) за вчинення таких порушень.

У березні 2022 року Урядом обмежено функції ДІАМ⁸, внаслідок чого роль ДІАМ у частині ліцензування господарської діяльності з будівництва об’єктів та контролю за дотриманням ліцензійних умов^v зведено до формування та ведення переліку декларацій, що подають суб’єкти господарювання, які бажають здійснювати господарську діяльність у цій сфері.

Практична реалізація законодавчих норм щодо співробітництва та спілкування між зацікавленими сторонами^{ii,vi}, наприклад формування консультативних і дорадчих органів, ускладнена. Місцеві державні адміністрації або ради створили консультативні органи з архітектури та міського планування, є механізми, що надають можливість суспільству повідомляти про порушення під

⁸ Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18 березня 2022 року № 314 “Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану”.

час будівництва⁹, при цьому формування Громадської ради ДІАМ¹⁰, розпочате ще у IV кварталі 2022 року, на момент аудиту не завершено.

Невизначення чіткої процедури вирішення питань самочинного будівництва, а також невідповідності в юридичному тлумаченні понять створюють ризики для безпечності будівництва та погіршують якість життя мешканців територіальних громад. Необхідно покращити координацію та реалізацію встановлених законодавством вимог і процедур для ефективного вирішення цих проблем.

Законодавством визначено норми, що регулюють інформаційні процеси, пов'язані з містобудівною діяльністю^{ii,vi,vii,viii}. Відповідно до законодавства інформація має бути прозорою, доступною та охоплювати усі етапи будівництва. Однак ДІАМ не збирає та не аналізує даних щодо безпеки містобудування, що ускладнює виявлення тенденцій та потенційних ризиків у цій сфері. Така недостатність аналізу даних унеможлиблює ухвалення обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на підвищення безпеки будівництва та якості життя мешканців територіальних громад. Інформація, пов'язана з міським плануванням, розрізнена, не систематизована та узагальнена лише частково, не здійснюється її аналіз та контроль.

Зокрема, ДІАМ володіє інформацією про видані дозволи на виконання будівельних робіт, сертифікати про прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта, декларації про готовність об'єктів до експлуатації, а також даними щодо кількості проведених планових і позапланових заходів державного архітектурно-будівельного контролю та виявлених порушень у сфері містобудування.

При цьому у ДІАМ немає інформації про загальну кількість об'єктів містобудування, що зареєстровані на початок кожного року, а також збудовані поза системою реєстрації¹¹. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (далі – Мінінфраструктури) також не володіє даними щодо загальної кількості об'єктів будівництва в Україні¹². На сайті Державної

⁹ Зокрема, архітектурно-містобудівна рада м. Дніпро – <https://dniprorada.gov.ua/uk/page/miska-arhitekturno-mistobudivna-rada>; Львівської міської ради – <https://city-adm.lviv.ua/lmr/plenary-town-planning-council>; Управління містобудування та архітектури Закарпатської обласної державної адміністрації – <https://zakarpatoblarch.gov.ua/arhitekturno-mistobudivna-rada> (інформація станом на 24 жовтня 2023 року).

¹⁰ Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики”.

¹¹ Лист ДІАМ від 02 жовтня 2023 року № 9159/05/13-23 на запит Рахункової палати від 18 серпня 2023 року № 18–1897.

¹² Лист Мінінфраструктури від 24 серпня 2023 року № 14043/30/10-23 на запит Рахункової палати від 18 серпня 2023 року № 18–1894.

служби статистики¹³ оприлюднено тільки інформацію про площу житлових і нежитлових приміщень та кількість квартир у житлових будинках на початок відповідних років.

Профільні структурні підрозділи ДІАМ, у тому числі державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, сервісних послуг^{ix}, відповідають за здійснення аналізу та узагальнення результатів заходів державного архітектурно-будівельного контролю, збирають інформацію про результати діяльності об'єктів нагляду, початок виконання підготовчих та будівельних робіт і прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів. Однак звітність ДІАМ не містить інформації про заходи, вжиті на підставі цих даних, або прийняті управлінські рішення.

Система регулювання інформаційних процесів у містобудівній діяльності є неефективною, що призводить до отримання розрізаних, безсистемних даних, ускладнює їх аналіз та прийняття рішень, необхідних для підвищення безпеки будівництва та якості життєдіяльності мешканців територіальних громад.

Під час аудиту встановлено: ДІАМ не узагальнювала практики застосування законодавства в межах своєї компетенції^{vi}. Насамперед розроблялися та надавалися Мінрегіону і Мінінфраструктури щорічні пропозиції щодо доопрацювання конкретних нормативно-правових актів з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві. На жаль, ДІАМ не надавала Мінінфраструктури жодних рекомендацій для формування державної політики у сфері державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, в тому числі щодо необхідності перегляду встановлених Постановою № 303 обмежень.

Лише під час аудиту в межах Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки¹⁴ ДІАМ надано Мінінфраструктури¹⁵ пропозиції щодо удосконалення окремих законодавчих актів у сфері містобудування, які спрямовано на усунення можливості вільного виконання окремих функцій і трактування певних норм як права діяти певним чином, а не як обов'язку.

¹³ Електронне джерело станом на 24 жовтня 2023 року: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/bud_20.htm.

¹⁴ Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 2023 року № 220.

¹⁵ Лист від 01 вересня 2023 року № 1306/05/12-23.

Існуюча нормотворча практика не давала змоги ДІАМ ефективно брати участь у формуванні або систематизації застосування законодавства з питань архітектурного та будівельного контролю. ДІАМ періодично пропонувала поправки до конкретних нормативних актів, при цьому не брала активної участі у формуванні політики у цій сфері. ДІАМ активно надавала рекомендації лише у межах Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки.

Чи відповідає потребам забезпечення безпечного містобудування порядок оформлення повідомлень про початок виконання будівельних робіт та дозволів на виконання будівельних робіт

Видача дозвільної документації на нове будівництво та початок будівельних робіт регламентована¹⁶, має чіткі межі, визначені законодавством у сфері містобудування та будівельними нормами. Усі дії учасників процесу оцифровані та фіксуються в електронному порталі¹⁶. Автоматизація забезпечує мінімальний вплив людини на прийняття рішень.

Виконання дозвільних і реєстраційних функцій забезпечує Єдина державна електронна система у сфері будівництва (ЄДЕССБ), користувачем якої є ДІАМ^х. Ризик неузгодженості вважається низьким, враховуючи повне оцифрування етапів процесу, а персонал ДІАМ не має доступу до внесення змін до вихідних даних порталу. виправлення помилок здійснюється через Мінінфраструктури як держателя системи.

Замовник будівництва оформлює в електронному вигляді заяву на отримання дозвільних документів через особистий кабінет порталу ЄДЕССБ з додаванням усіх електронних документів, передбачених законодавством. На етапі складання заяви замовник може перевірити правильність введених даних та мінімізувати ймовірність відхилення реєстрації системою. У разі невиявлення помилок або невідповідностей видача дозволів на виконання будівельних робіт відбувається автоматично.

При цьому аудит засвідчив проблему синхронізації ЄДЕССБ з іншими інформаційними системами, зокрема з Єдиним державним реєстром судових рішень. Як наслідок, є вплив “людського чинника”, адже співробітники ДІАМ повинні проводити додаткові перевірки інформації з Єдиного державного реєстру судових рішень, що створює ризик реєстрації об’єктів нерухомості, будівництво яких заборонено законом або призупинено рішенням суду.

¹⁶ Електронний ресурс станом на 24 жовтня 2023 року: <https://e-construction.gov.ua>.

Хоча процес видачі дозволів на будівництво спрощений та оцифрований, через відсутність синхронізації з іншими інформаційними системами потенційно можливо надати дозвіл здійснювати на об'єктах будівельні роботи, заборонені рішенням суду. Ця проблема виникла на тлі значного збільшення видачі дозволів і зменшення кількості заходів контролю та нагляду протягом періоду аудиту.

Чи відповідає потребам забезпечення безпечного містобудування порядок здійснення державного архітектурно-будівельного контролю

Державний архітектурно-будівельний контроль – це сукупність заходів, спрямованих на дотримання замовниками, проєктувальниками, підрядниками та експертними організаціями вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм і правил під час виконання підготовчих та будівельних робіт

Аудит засвідчив суттєві недоліки в порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю^{ii,xi}, через що на сьогодні не забезпечено задоволення потреб мешканців територіальних громад у безпечному та комфортному міському плануванні та проживанні.

Причини – відтермінування початку діяльності ДІАМ, яка створена у грудні 2020 року, але фактично розпочала роботу лише у вересні 2021 року, а також введення у березні 2022 року Постановою № 303 обмежень з контролю та нагляду, що зупинило проведення планових і позапланових заходів державного нагляду та контролю на період воєнного стану. У результаті з 2021 року ДІАМ провела мінімальну кількість заходів державного архітектурно-будівельного контролю (див. рис. 4).

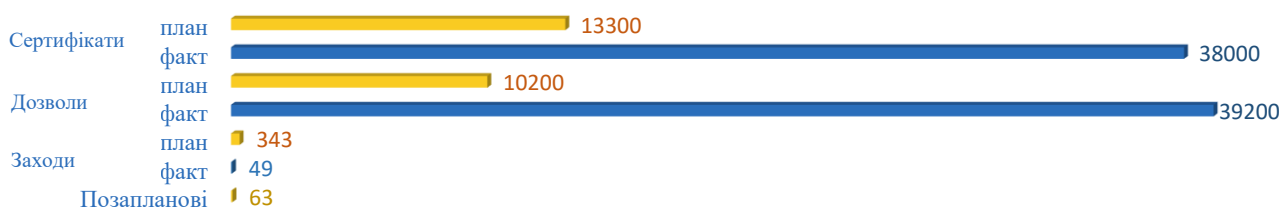

Рис. 4. Кількість виданих у 2021 році дозволів на будівництво та декларацій і сертифікатів про готовність об'єктів порівняно з проведеними заходами контролю

Найважливий порядок здійснення державного архітектурно-будівельного контролю не гарантує безпечного та комфортного проживання мешканців територіальних громад. Відтермінування початку діяльності ДІАМ та введені Урядом обмеження щодо нагляду та контролю значно ускладнили виконання цих важливих заходів з 2021 року.

Позапланові заходи, в тому числі ініційовані громадянами, проводилися не в усіх випадках. Це обумовлено наданням права Комісії ДІАМ приймати на власний розсуд рішення за зверненнями заявників за відсутності встановлених критеріїв щодо обґрунтованості або необґрунтованості звернень^{xi}, а також права Мінінфраструктури в односторонньому порядку приймати чи відхиляти рішення ДІАМ^{xii}. Зазначене створює ризики для безпечного та комфортного проживання мешканців територіальних громад, нівелюючи суть процедур державного архітектурно-будівельного контролю. Як наслідок, лише за 4,2 відс. звернень щодо можливих правопорушень у сфері містобудування за період, що підлягав аудиту, проведено заходи державного архітектурно-будівельного контролю (див. рис. 5).

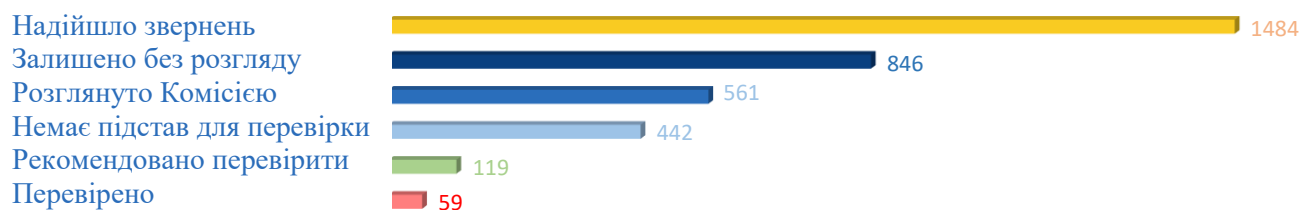

Рис. 5. Кількість отриманих ДІАМ звернень порівняно з проведеними за період аудиту заходами контролю

Через невизначеність критеріїв щодо обґрунтованості або необґрунтованості звернень заявників та дискреційні повноваження Мінінфраструктури лише за частиною звернень щодо містобудівних порушень проведено заходи державного архітектурно-будівельного контролю. Така ситуація створює загрозу безпечному та комфортному проживанню мешканців територіальних громад.

Під час аудиту вибірково досліджено порядок документування ДІАМ і її територіальними органами результатів заходів контролю, проведених протягом жовтня-грудня 2021 року та січня-лютого 2022 року. Встановлено, що документи за результатами цих заходів оформлювалися з дотриманням визначених вимог¹⁷, в них відображено виявлені порушення і недоліки та надано рекомендації. Факти недопущення інспекторів до перевірок також оформлено належним чином.

Незважаючи на комплексний облік перевірок та виявлених порушень, ДІАМ не проводить моніторингу реагування об'єктів контролю на надані

¹⁷ Наказ Мінрегіону від 20 грудня 2018 року № 360 “Про затвердження уніфікованої форми акта, що складається за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері провадження господарської діяльності з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми та значними наслідками”.

рекомендації та заходів, вжитих об'єктами контролю за результатами перевірок. На це впливає непогодження Мінінфраструктури окремих заходів контролю ДІАМ щодо перевірки виконання раніше виданих приписів¹⁸, що суперечить законодавствуⁱⁱ.

Основні дані та звіти про контрольні заходи не є прозорими та доступними для громадськості, а також відрізняються від даних, поданих у звітності ДІАМ до Мінінфраструктури. Так, за даними звітності ДІАМ, у 2021 році проведено 25 позапланових заходів контролю, при цьому аудитом підтверджено проведення ще двох заходів, під час одного з яких спростовано викладені у зверненні заявника підстави для перевірки, а іншого – підтверджено належність об'єкта до класу наслідків, перевірку яких має здійснювати місцевий орган архітектури та містобудування. У звітності ДІАМ за 2021 рік ці заходи не відображено. У плані роботи ДІАМ на 2022 рік не визначено кількості контрольних заходів, окремі звітні дані за цей період також не відповідають фактичним.

ДІАМ не аналізує подібних та системних порушень та не вживає заходів для їх усунення. Незважаючи на те, що законодавством передбачено відповідальність та санкції за правопорушення у сфері містобудування, а відповідальність за їх усунення покладено на об'єкти контролю^{ii,xi}, ДІАМ лише узагальнює дані про результати контрольних заходів (кількість виписаних приписів, винесених постанов про адміністративні правопорушення, штрафів та їх суми). Як наслідок, унеможливлено надання пропозицій щодо вдосконалення державної політики у сфері містобудування, підвищення ефективності контрольних заходів, забезпечення безпеки будівництва для комфорту жителів громад.

Отже, ДІАМ, маючи регуляторні повноваження для збирання та аналізу даних щодо безпеки містобудування, визначення тенденцій та потенційних ризиків у зазначеній сфері, не вживала заходів з цих питань протягом періоду, що підлягав аудиту, а також не надавала пропозицій щодо усунення регуляторних перешкод для здійснення належного державного архітектурно-будівельного контролю.

Нездійснення ДІАМ моніторингу та аналізу результатів контрольних заходів і наявні проблеми, пов'язані з непрозорістю даних, негативно впливають на державну політику, безпечність будівництва і поліпшення комфорту проживання мешканців територіальних громад. Маючи регуляторний потенціал, ДІАМ не вирішувала цих проблем протягом періоду, що підлягав аудиту.

¹⁸ Зокрема, у 2023 році Мінінфраструктури не погодило ДІАМ проведення 11 перевірок виконання раніше виданих приписів, з яких 9 – на об'єктах, розташованих у Бучанському районі Київської області, 1 – у м. Барвінкове Харківської області та 1 – у м. Чортків Тернопільської області.

Чи відповідає потребам забезпечення безпечного містобудування порядок здійснення державного архітектурно-будівельного нагляду

Державний архітектурно-будівельний нагляд – це сукупність заходів, спрямованих на дотримання уповноваженими органами містобудування та архітектури, структурними підрозділами місцевих державних адміністрацій та виконавчими органами місцевих рад з питань державного архітектурно-будівельного контролю, іншими органами, що здійснюють контроль у сфері містобудівної діяльності, вимог законодавства у цій сфері, будівельних норм і правил під час провадження ними містобудівної діяльності

У період, що підлягав аудиту, на діяльність ДІАМ із здійснення заходів державного архітектурно-будівельного нагляду також впливали різні обмежувальні чинники, зокрема, відтермінування початку роботи ДІАМ та обмеження щодо нагляду в період воєнного стану, запроваджені Постановою № 303. Крім того, об'єкти нагляду перешкоджали проведенню заходів нагляду, оскільки порядок здійснення цих заходів^{ii,xiii} надає можливість чинити такі перешкоди, приховувати документацію та матеріали.

За весь час існування ДІАМ квартальні плани проведення заходів державного архітектурно-будівельного нагляду затверджувалися Головою ДІАМ лише двічі. Після припинення Постановою № 303 проведення планових і позапланових заходів державного нагляду ДІАМ на власний розсуд припинила також їх планування. Оскільки нормативна база, що регулює питання державного архітектурно-будівельного нагляду, залишилася без змін і передбачає обов'язкове планування діяльності, припинення планування унеможливить повноцінну роботу ДІАМ у разі відновлення заходів нагляду та контролю.

Крім того, після внесення змін до Постанови № 303 у грудні 2022 року¹⁹ позапланові заходи нагляду мали проводитися лише на підставі рішень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері, та за наявності конкретних загроз негативного впливу на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини тощо. Керуючись цими нормами, зокрема, Мінрегіон у грудні 2022 року відхилив та надіслав на доопрацювання звернення ДІАМ про проведення перевірки за отриманою у листопаді 2022 року скаргю громадянина щодо дотримання органом архітектурно-будівельного контролю Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) вимог законодавства під час видачі забудовнику дозволу на виконання будівельних робіт. У результаті перевірку проведено тільки наприкінці червня 2023 року.

¹⁹ Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 06 грудня 2022 року № 1363 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року № 303”.

Отже, Постанова № 303, яка призупинила проведення заходів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, надала Мінрегіону, а згодом і Мінінфраструктури можливість самостійно приймати рішення щодо проведення перевірок за зверненнями про порушення законодавства у містобудівній діяльності. За період, що підлягав аудиту, проведено 7 планових і 4 позапланові заходи нагляду, що охоплює лише 2 відс. повідомлень щодо порушень у сфері містобудівної діяльності, які надійшли до ДІАМ.

На здійснення ефективного державного архітектурно-будівельного нагляду протягом періоду, що підлягав аудиту, негативно впливали різні чинники, зокрема, відтермінування початку роботи ДІАМ, нормативні обмеження щодо нагляду на період воєнного стану та неефективні управлінські рішення на рівні Мінрегіону та Мінінфраструктури. Як наслідок – обмежена кількість проведених заходів нагляду.

Чи наявні ресурси достатні для забезпечення процесів здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві

ДІАМ є юридичною особою публічного права та фінансується за рахунок коштів державного бюджету. З метою організації своєї діяльності ДІАМ здійснює в установленому порядку добір кадрів в апарат і територіальні органи, організовує планово-фінансову роботу, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів

Ресурсне забезпечення діяльності ДІАМ у періоді, що підлягав аудиту, загалом було достатнім (таблиця 1).

Таблиця 1

Дані щодо ресурсного забезпечення діяльності ДІАМ у 2021–2022 роках і I півріччі 2023 року за рахунок коштів державного бюджету

Рік	Затверджені бюджетні призначення, млн грн	Рівень задоволення потреби в коштах, відс.	Штатна чисельність працівників, осіб	Кількість вакантних посад, осіб	Частка вакантних посад, відс.
2021	95,2	–	660	–	–
2022	192,1	70,1	660	381	57,7
2023	233,9	73,9	660	388	58,8

У ДІАМ ідентифіковано низку проблем щодо кадрового забезпечення. Рівень кваліфікації та підготовки персоналу ДІАМ, у тому числі державних інспекторів будівельного контролю та нагляду, не відповідав сучасним стандартам безпеки та практикам у будівництві. На посади у профільних структурних підрозділах часто призначалися фахівці без необхідної вищої спеціальної освіти та відповідного досвіду роботи.

У спеціалізованих структурних підрозділах ДІАМ виявлено системну неуплектованість. Вакантні посади керівників у підрозділах не заповнено, обов'язки за цими посадами тимчасово покладалися на інших державних службовців. Такі призначення здійснювалися Головою ДІАМ тривалістю до 3-х місяців з можливістю продовження, що негативно вплинуло на ефективність діяльності ДІАМ, зокрема, у сферах збирання та використання необхідної інформації щодо містобудування, формування державної політики з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, надання пропозицій щодо розвитку установи та відповідної державної політики.

Наприклад, протягом періоду, що підлягав аудиту, особи без спеціальної освіти (з філологічною, військовою, правовою освітою) обіймали важливі керівні посади в ДІАМ.

Значна кількість вакантних посад дала змогу суттєво заощадити кошти на оплату праці і безпідставно встановлювати високі розміри заохочувальних надбавок для працівників ДІАМ. У деяких випадках для окремих головних спеціалістів такі надбавки становили 600 відс. посадового окладу, що призводило до значних диспропорцій у винагороді (див. рис. 6).

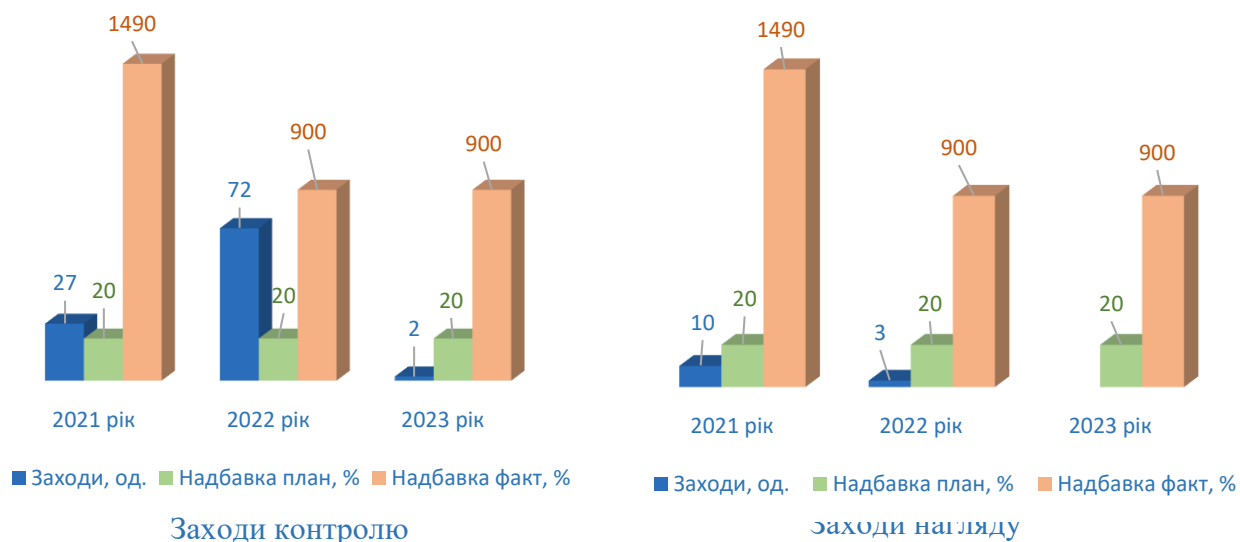

Рис. 6. Співвідношення результатів роботи з розмірами отриманого матеріального заохочення

Усереднена частка надбавки за інтенсивність праці становила майже 58 відс. фонду оплати праці. За період, що підлягав аудиту, виплачено, за розрахунками, 319,3 млн грн, тобто майже 45 відс. усіх витрат державного бюджету на утримання ДІАМ. При цьому впродовж 2021–2022 років та I півріччя 2023 року заходи контролю та нагляду ДІАМ майже не здійснювала: проведено лише 56 планових та 63 позапланові перевірки.

Ефективній діяльності ДІАМ щодо здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду перешкоджали системні проблеми, зокрема, велика кількість вакантних посад та низька кваліфікація персоналу. Як наслідок, унеможливлено збирання і використання ДІАМ важливої інформації щодо містобудування і забезпечення державної політики у цій сфері, що підвищувало загрози для комфортного проживання мешканців територіальних громад.

Висновки

В Україні діяльність у сфері будівництва, нормування в будівництві, містобудування, просторового планування територій та архітектури підлягає державному регулюванню. Законами України та підзаконними актами встановлено вимоги до комфортного і безпечного середовища проживання населення, унормовано порядок здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Водночас здійсненню такого контролю та нагляду заважає низка невідповідностей.

Не розроблено концептуальних засад у сфері містобудівної діяльності, що перешкоджає поліпшенню процесів формування та реалізації державної політики в цій сфері. Система регулювання інформаційних процесів є неефективною, що призводить до отримання розрізнених, безсистемних даних, ускладнює їх аналіз та прийняття рішень, необхідних для підвищення безпеки будівництва та якості життєдіяльності мешканців територіальних громад. Існуюча нормотворча практика не дає змоги ДІАМ ефективно брати участь у систематизації застосування законодавства з питань архітектурного та будівельного контролю, а зволікання з процесом реформування органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, відтермінування початку роботи ДІАМ та обмеження щодо здійснення заходів контролю та нагляду створювали загрозу для безпечного та комфортного середовища.

Отже, є потреба в комплексних реформах для забезпечення безпечного та комфортного середовища для мешканців територіальних громад.

1. Невизначення Кабінетом Міністрів України концептуальних засад щодо здійснення політики державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду ускладнює виявлення та вирішення Мінінфраструктури та ДІАМ наявних проблем. Не вирішуються такі важливі питання, як посилення відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері містобудування, у тому числі за самочинне будівництво, усунення дискреційних повноважень державних органів, оптимізація методів перевірки та процесів оскарження рішень органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

2. На вирішення системних проблем негативно впливає недостатність аналітичної інформації щодо основних показників державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, дозвільної та реєстраційної функцій. Через відсутність даних унеможливлено прийняття обґрунтованих рішень щодо зменшення ризиків, пов'язаних з будівництвом, і підвищення комфорту мешканців. Законодавчі норми, що дають змогу легалізувати самобуди (самочинне та самовільне будівництво), ще більше ускладнюють проблему.

3. Незабезпечення якісного інформаційного, організаційного та законодавчого підґрунтя для удосконалення державної політики у сфері державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду та підвищення їх ефективності, у тому числі за безпекою будівництва, ускладнює формування ДІАМ дієвих пропозицій щодо поліпшення такої політики.

4. Постанова № 303 негативно вплинула на виконання ДІАМ визначених законом повноважень щодо державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду в Україні. Як наслідок, не забезпечено створення безпечного та комфортного середовища для мешканців територіальних громад та ефективне управління державним органом.

5. Через зволікання з реформуванням органів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, а також надання комісії ДІАМ дискреційних повноважень за відсутності чітких критеріїв щодо обґрунтованості (необґрунтованості) звернень заявників створено нормативні прогалини в частині забезпечення безпеки будівництва та дотримання законодавства у сфері містобудівної діяльності.

6. Призначення на керівні посади у профільних структурних підрозділах осіб без спеціальної вищої освіти та відповідного досвіду роботи негативно впливає на здійснення ефективного державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Систематична неукомплектованість у ДІАМ посад забезпечує економію фонду оплати праці, за рахунок чого встановлюються непропорційно високі стимулюючі виплати, які не відповідають фактичному внеску працівників у результати роботи.

Відповіді об'єкта контролю

ДІАМ підтримала аудиторський підхід до оцінки системи державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду в Україні, виконання дозвільних та реєстраційних функцій у будівництві, відзначила цінність наданої аудитором дорожньої карти для перегляду процесів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, покращення його процедур, підвищення ефективності роботи та посилення ролі ДІАМ у забезпеченні безпеки і комфорту мешканців територіальних громад.

У відповідь на висновки та рекомендації Рахункової палати ДІАМ висловила особливу думку щодо призупинення заходів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду у 2022–2023 роках Постановою № 303, а також щодо проблем, пов'язаних з неукомплектованістю кадрами та обмеженнями воєнного часу. ДІАМ наголошує на важливості конструктивної співпраці та прогресивних підходах для зміцнення потенціалу держави і підвищення рівня добробуту громадян.

Рекомендації

Кабінету Міністрів України у максимально стислий термін протягом 2024 року:

1) розробити і затвердити концептуальний документ з питань архітектури та містобудування з урахуванням передового європейського досвіду для визначення пріоритетів розвитку цієї сфери, а також з метою поліпшення безпеки та комфорту громадян;

2) зняти обмеження щодо проведення заходів державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду з метою зменшення потенційних ризиків для безпечності будівництва та комфортної життєдіяльності;

3) удосконалити законодавство у сфері містобудівної діяльності для запобігання появі нових самобудів та їх легалізації;

4) удосконалити процеси державного архітектурно-будівельного контролю в частині затвердження стандартної форми звернення щодо проведення позапланових заходів контролю, запровадити критерії оскарження прийнятих рішень і надати можливість розгляду скарг заявників без їх участі для забезпечення прозорості та доступності для громадян цієї функції держави;

5) доопрацювати Єдину електронну систему у сфері будівництва (ЄДЕССБ) в частині її синхронізації з іншими інформаційними системами, забезпечення технічних можливостей для формування даних про об'єкти будівництва в Україні за регіонами та класами наслідків (відповідальності), а також надання права користувача відповідним працівникам ДІАМ для зміцнення

інформаційного підґрунтя прийняття ДІАМ ефективних управлінських рішень.

Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України і Державній інспекції архітектури та містобудування України:

1) провести суцільну оцінку діяльності ДІАМ з метою узгодження навантаження на персонал залежно від складності завдань, забезпечення ефективного використання ресурсів для її обслуговування;

2) удосконалити функції профільних структурних підрозділів ДІАМ у частині здійснення процедур збирання та аналізу даних щодо безпеки містобудування для виявлення проблемних питань і розроблення пропозицій щодо посилення державної політики у цій сфері.

Член Рахункової палати

21 листопада 2023 року

Геннадій ПЛІС

2. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ

2.1. Недоліки внутрішнього контролю, виявлені аудитом

Під час аудиту ідентифіковано недоліки внутрішнього контролю, найбільш значні з яких наведено нижче.

Суть недоліку	Сфера	Короткий опис ідентифікованого недоліку	Рівень ризику	Рівень ризику при попередньому аудиті
Система внутрішнього контролю в частині здійснення функцій нагляду працює неповною мірою	Здійснення державного архітектурно-будівельного нагляду	У профільному департаменті не здійснюються записи щодо збору та аналізу результатів виконаних заходів, зокрема проведення всіх камеральних і документальних перевірок; щоквартальне планування перевірок з березня 2022 року не проводилося за наявності нормативно визначених підстав		Попереднього аудиту не проводилося
Протягом вересня-грудня 2021 року, 2022 року та I півріччя 2023 року система внутрішнього контролю в частині здійснення державного архітектурно-будівельного контролю працювала неповною мірою	Здійснення державного архітектурно-будівельного контролю	Ідентифіковано як окремі недоліки внутрішнього контролю з відповідних питань на рівні ДІАМ, так і обумовлені припиненням Урядом проведення з березня 2022 року планових та позапланових перевірок; засідання комісії ДІАМ щодо розгляду звернень, скарг фізичних та юридичних осіб про порушення під час містобудівної діяльності протягом березня-грудня 2022 року не проводилися, рекомендації (рішення) щодо проведення позапланових заходів контролю не надавалися (не приймалися), що не гарантувало забезпечення безпечного та комфортного будівництва і життєдіяльності мешканців територіальних громад		Попереднього аудиту не проводилося

	Високий ризик – основні питання, які варті уваги вищого керівництва об'єкта контролю, оскільки їх результатом можуть стати фінансові наслідки, пов'язані з недоліками внутрішнього контролю
	Середній ризик – важливі питання, на які повинен звернути увагу управлінський персонал відповідно до сфер відповідальності
	Низький ризик – проблеми більш незначного характеру, які потребують вирішення

2.2. Надані рекомендації

Назва	Сфера	Рекомендація	Реагування управлінського персоналу
Удосконалення процесів архітектурно-будівельного нагляду	Здійснення перевірок у порядку нагляду	Забезпечити планування перевірок з нагляду згідно з вимогами чинного законодавства. Удосконалити процеси збирання, узагальнення та аналізу інформації у сфері здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду	Виконання буде забезпечено
Удосконалення процесів архітектурно-будівельного нагляду	Здійснення перевірок у порядку контролю	Забезпечити регулярне проведення засідань комісії ДІАМ та розгляд звернень заявників відповідно до чітко встановлених критеріїв їх обґрунтованості	Виконання буде забезпечено

3. ІНШІ ПИТАННЯ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ ПОВІДОМЛЕНІ

Незалежність Незалежність Рахункової палати забезпечується Законом України “Про Рахункову палату”. Між Рахунковою палатою та ДІАМ немає будь-яких відносин, що можуть вплинути на її об’єктивність і незалежність

Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю У цьому Звіті немає питань, які відповідно до Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю мали, але не були повідомлені ДІАМ

Співпраця з іншими аудиторами Цей аудит не вимагав співпраці з іншими аудиторами або залучення зовнішніх незалежних експертів

Член Рахункової палати _____

(підпис)

Геннадій ПЛІС
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Посилання:

ⁱ Проект Концепції публічного управління у сфері містобудівної діяльності на 2019–2030 роки.

ⁱⁱ Закон України від 17 лютого 2011 року № 3038 “Про регулювання містобудівної діяльності”, статті 3, 4, 6, 7, 8, 9, 20, 22, 22¹, 30, 34, 35, 37¹, 39, 39², 41, 41¹.

ⁱⁱⁱ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435, стаття 376.

^{iv} Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341, статті 197¹, 27.5.

^v Закон України від 02 березня 2015 року № 222 “Про ліцензування видів господарської діяльності”, стаття 7.

^{vi} Постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 року № 1340 “Деякі питання функціонування органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду”.

^{vii} Закон України від 18 січня 2001 року № 2245 “Про об’єкти підвищеної небезпеки”, стаття 8.

^{viii} Закон України від 23 травня 2017 року № 2059 “Про оцінку впливу на довкілля”, статті 3 і 4.

^{ix} Положення про департамент державного архітектурно-будівельного контролю, департаменту державного архітектурно-будівельного нагляду та департаменту сервісних послуг, затверджені наказами ДІАМ від 18 червня 2021 року № 9, № 10 і № 11,

^x Постанова Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 681 “Деякі питання забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва”.

^{xi} Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2011 року № 553 “Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю”.

^{xii} Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року № 303 “Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану”.

^{xiii} Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 698 “Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного нагляду”.

